

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

**ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**ΒΙΑ & ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ & ΤΗΝ ΦΑ**

Morela Eri, PhD

Χρονολόγιο βιαιοτήτων στον αθλητισμό

- **Ελληνική αρχαιότητα** (Βίαια αθλήματα, χωρίς ιδιαίτερους περιορισμούς).
- **Ρωμαϊκή αρχαιότητα** (Μονομαχίες –θηριομαχίες, αρματοδρομίες).
- **Βυζάντιο** (Ιπποδρομίες, φανατισμός δήμων)
- **Μεσαιώνας** (Tournament, Giostra)

Χρονολόγιο βιαιοτήτων στον αθλητισμό

- Αγγλία 14^{ος} αιώνας (Football)
- Αγγλία 16^{ος} αιώνας (Hurling)
- Αγγλία 1750 ποδόσφαιρο στα Public Schools
- Αγγλία 1845 οι πρώτοι κανόνες και το 1884 εισάγεται ο θεσμός του διαιτητή

Τραγωδίες στα ποδοσφαιρικά γήπεδα στη Μ. Βρετανία

Date	Stadium	What happened?	Outcome
1902	Ibrox Park Glasgow Rangers	Terrace collapsed	50 killed, 500 injured
1914	Hillsborough Sheffield Wednesday	Wall collapsed	80 injured
1914	Turf Moor FC Burney	Spectator crushing	1 killed
1946	Burnden Park Bolton Wanderers	Spectator crushing	33 killed, 400 injured
1957	Shawfield Clyde FC	Barrier collapsed	1 killed, 50 injured
1961	Ibrox Park Glasgow Rangers	Barrier collapsed	2 killed
1971	Ibrox Park Glasgow Rangers	Crushing / barrier collapsed	66 killed, hundreds injured
1985	Valley Parade Bradford City	Fire	56 killed, hundreds injured
1985	St. Andrews	Wall collapsed	1 killed
1989	Hillsborough Sheffield Wednesday	Spectator crushing	96 killed, hundreds injured

Ορισμοί

Επιθετικότητα

κάθε μορφή συμπεριφοράς η οποία έχει στόχο να πληγώσει ή να προξενήσει κακό σε κάποιον άλλο ζωντανό οργανισμό, ο οποίος επιδιώκει να αποφύγει αυτή τη συμπεριφορά.

Βία

η φυσική πλευρά της επιθετικότητας. (Σωματική και Λεκτική)

Ψυχολογικές θεωρίες για την επιθετικότητα

- ❑ Θεωρία του ενστίκτου (έμφυτη)
- ❑ Η υπόθεση της κάθαρσης (εκτόνωση της επιθετικότητας του ατόμου και κοινωνικών προβλημάτων)
- ❑ Η θεωρία της απογοήτευσης-επιθετικότητας (απογοήτευση του ατόμου από την αποτυχία των προσπαθειών του)
- ❑ Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης (μίμηση και υιοθέτηση συμπεριφοράς)

Συνθήκες που προάγουν την επιθετικότητα

- ❑ Αντιλαμβανόμενη αδικία (λάθος εφαρμογή κανονισμών)
- ❑ Έμφαση στη νίκη (νίκη με κάθε μέσο)
- ❑ Περιβαλλοντικοί παράγοντες (κατανάλωση αλκοόλ, ανωνυμία των φιλάθλων, στρίμωγμα των φιλάθλων, προβολή ατόμων με βίαιες συμπεριφορές)

Βία & αθλητισμός

- ❑ Η βία δεν παρατηρείται στο μαζικό αθλητισμό γιατί δεν υπάρχουν οργανωμένοι οπαδοί ούτε αντικρουόμενα οικονομικά συμφέροντα ή πολιτικά παιχνίδια.
- ❑ Στον οργανωμένο επαγγελματικό αθλητισμό και κυρίως στο ποδόσφαιρο λειτουργεί η ψυχολογία της μάζας, ο ανώνυμος φανατισμένος οπαδός που πολλές φορές είναι περιθωριοποιημένος και αποιλεισμένος κοινωνικά, εκφράζει με τη βία την αντίδρασή του στην απομόνωση.

Βία & αθλητισμός

- Δομικές διαφορές μεταξύ των αθλημάτων (αθλήματα που στηρίζονται στη δεξιότητα, αθλήματα χωρίς σωματική επαφή παρουσιάζουν ανύπαρκτη επιθετική συμπεριφορά. Αντίθετα συχνότερα είναι τα φαινόμενα βίας εκεί όπου υπάρχει σωματική επαφή και οι κανονισμοί δεν είναι σαφείς)
- Αγωνιστικές περιστάσεις-κρίσιμότητα αγώνα
- Ατομικές αντιλήψεις (η νίκη ως αυτοσκοπός)
- Αλληλεπιδράσεις θεατών-αθλητών
- Ρόλος των ΜΜΕ

Κοινωνικές αιτίες δημιουργίας βίαιων συμπεριφορών των οπαδών

- ❑ Απώλεια στενών διανθρώπινων σχέσεων - Αποξένωση
- ❑ «Περιορισμός» του χώρου κίνησης
- ❑ Βελτίωση των «σιληρών» συνθηκών ζωής
- ❑ Ανεργία – Φτώχεια
- ❑ Θεοποίηση της βίας
- ❑ Απώλεια των κοινωνικών αξιών

Η βία ενισχύεται από..

- Ανωνυμία φιλάθλων
- Προβολή ατόμων με επιθετική συμπεριφορά
- Το μη διαχωρισμό των θεατών των δύο ομάδων
- Τη χρήση αλκοόλ
- Τις καιρικές συνθήκες
- Την καθυστέρηση έναρξης του παιχνιδιού

Θάνατοι από συμπλοκές οπαδών στην Ελλάδα

ΘΑΝΑΤΟΙ ΣΕ ΣΥΜΠΛΟΚΕΣ ΧΟΥΛΙΓΚΑΝ

1982

Θάνατος του Άρη Δημητριάδη, οπαδού του ΠΑΟΚ, σε ενέδρα οπαδών του Άρη έξω από το γήπεδο Χαριλάου

1986

26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
Θάνατος του Χαράλαμπου Μπλιώνα από ρίψη κροτίδας στο γήπεδο της Λάρισας

1991

13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Θάνατος του Γιώργου Παναγιώτου από ρίψη φωτοβολίδας έξω από το γήπεδο της Νέας Φιλαδέλφειας

1995

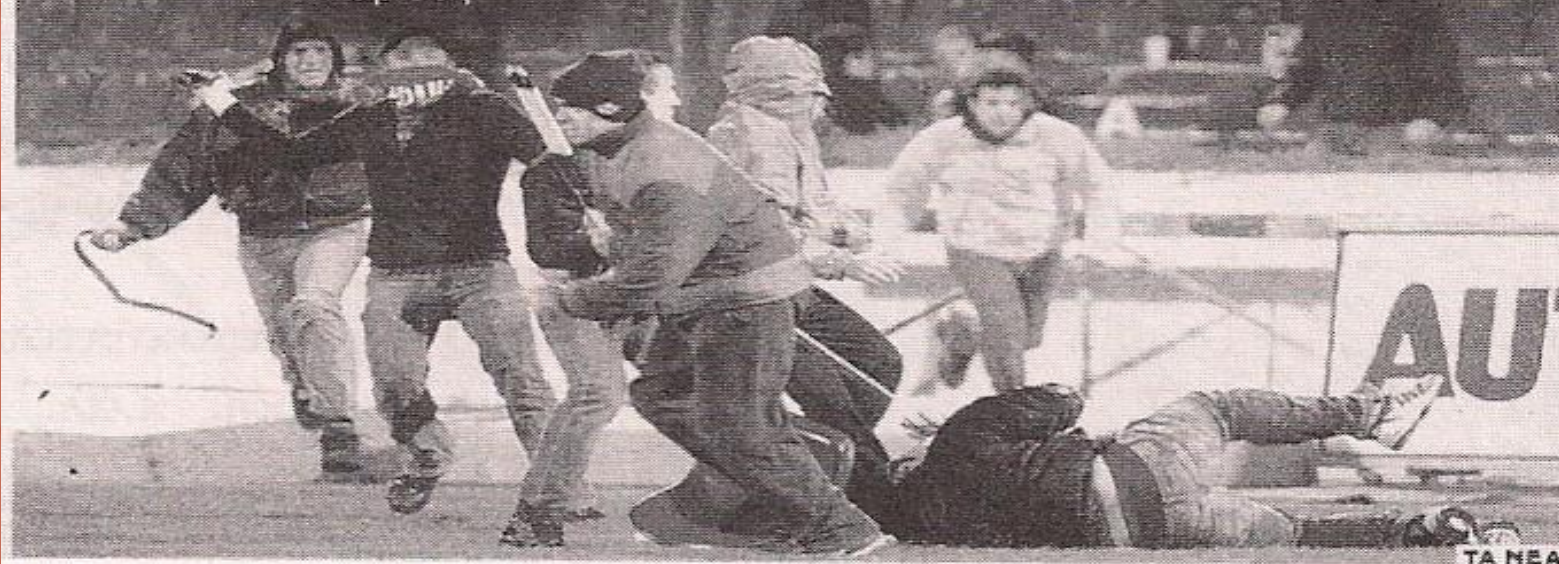
ΜΑΪΟΣ

Θάνατος του Γιώργου Καρνέση με μαχαίρι μετά από αγώνα μπάσκετ Παναθηναϊκού - Ολυμπιακού

2007

29 ΜΑΡΤΙΟΥ

Θάνατος οπαδού του Παναθηναϊκού με μαχαίρι σε ενέδρα οπαδών του Ολυμπιακού

Τι μπορούμε να κάνουμε?

→ Κοινωνικό περιβάλλον που αποδυναμώνει τις βίαιες τάσεις

→ Προπαγάνδα, παιδεία

→ Αλλαγή κοινωνικο-οικονομικών δομών

→ Σεβασμό στις αξίες & στα ιδανικά από οικογένεια, σχολείο, φιλικό & εργασιακό περιβάλλον

→ Προσωπική ευθύνη

Ο ρόλος των ΜΜΕ

Η επιθετικότητα **έλκει** τον θεατή των αθλητικών γεγονότων

Μπορούν να βοηθήσουν?

- Να αγνοούν εντελώς βίαια επεισόδια
- Δεν πρέπει να παρουσιάζουν προστριβή ή έχθρα ανάμεσα σε δύο ομάδες
- Να αποφεύγουν την προβολή οργισμένων δηλώσεων προπονητών ή παραγόντων
- Να μη προβάλλουν τη φανατισμένη κερκίδα
- Να προβάλλουν αθλητές πρότυπα

Ο ρόλος του προπονητή

Παπαϊωάννου, Γούδας & Θεοδωράκης (2003)

- Η κακή συμπεριφορά των αθλητών πρέπει να αποθαρρύνεται.
- ο προπονητής δεν πρέπει να διδάσκει ή να ανέχεται την επιθετικότητα.
- Η επιθετικότητα μειώνει την απόδοση των αθλητών. Έτσι όταν ένας αθλητής απογοητεύεται και θυμώνει, ο προπονητής θα πρέπει να τον βγάζει αμέσως από το παιχνίδι.
- Η τιμωρία για μια παράνομη επιθετική ενέργεια θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα αυστηρή
- Οι αθλητές πρέπει να τροφοδοτούνται με πρότυπα μη επιθετικής συμπεριφοράς
- Οι προπονητές και οι διαιτητές είναι σημαντικό να παρακολουθούν μαθήματα επιμόρφωσης
- Έλεγχος του θυμού σε συναισθηματικά φορτισμένες καταστάσεις

Επιθετικότητα & σχολικό περιβάλλον

Έξαρση βίας και επιθετικότητας στο σχολικό περιβάλλον (Shields & Bredemeier, 2001)

Οι μαθητές που τυγχάνουν καινομεταχείρισης μπορεί με τη σειρά τους να καινοποιήσουν τους πιο αδύναμους μαθητές της τάξης (Αρτινοπούλου, 2001)

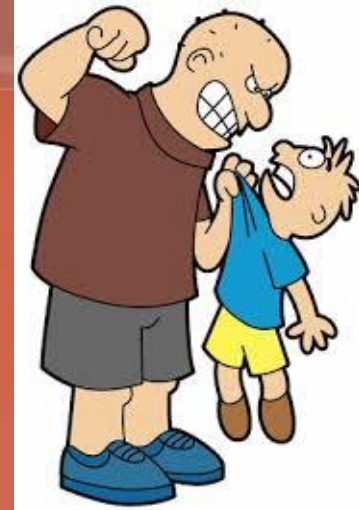
Επιρροή των κοινωνικών παραγόντων για τη μείωση επιθετικών συμπεριφορών (Παπαιωάννου, 2000)

Η επιθετικότητα υπαρκτή και στα δύο φύλα. Τα αγόρια εκδηλώνουν διαφορετικές μορφές επιθετικότητας από τα κορίτσια (Crick & Grotpeter, 1995)

Η επιθετικότητα σχετίζεται με...

- Το περιβάλλον
- Τα κίνητρα
- Τους προσανατολισμούς στόχων επίτευξης
- Τους ηθικούς προσανατολισμούς

Συντελούν στην εμφάνιση συμπεριφορών ειφοβισμού

- Η χαμηλή αυτοαντίληψη-αυτοεκτίμηση
- Η υιοθέτηση από τους μαθητές των στόχων προσανατολισμού στο εγώ
- Η αντίληψη για έμφαση του ΚΦΑ στο εγώ και όχι στη μάθηση

Λιάκου, Διγγελίδης, Χατζηγεωργιάδης & Παπαϊωάννου (2010)

Η διδασκαλία της ΦΑ και οι μέθοδοι της μπορούν να επηρεάσουν την επιθετικότητα και τον σχολικό εκφοβισμό είτε αρνητικά είτε θετικά

Προτάσεις προς του/τις ΚΦΑ

- Η ανταθλητική συμπεριφορά πρέπει να αποθαρρύνεται
 - Έμφαση στη μάθηση και στην προσωπική βελτίωση και όχι στη νίκη
 - Αποβολές βίαιων παιχτών
- Διδάξτε στους μαθητές πως η επιθετικότητα τόσο στον αθλητισμό όσο και στην καθημερινή ζωή είναι λάθος
 - Σεβασμός στους κανόνες, στον αντίπαλο

Προτάσεις για σχέδια μαθήματος

→ Προβολή θετικών αθλητικών συμπεριφορών & προτύπων

→ ΜΜΕ & βία στους αθλητικούς χώρους (συγκέντρωση υλικού)

→ Παιχνίδια ρόλων